

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 141g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 287 alin. (17) din Codul contravențional

(încălcarea regulilor vamale)

CHIȘINĂU

1 august 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 18 iunie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 1 august 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 287 alin. (17) (*încălcarea regulilor vamale*) din Codul contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, ridicată de dl avocat Gheorghe Postolachi, în interesele dlui Ivan Vieru, parte în dosarul nr. 4r-261/2024, pendinte la Curtea de Apel Bălți.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători constituit din domnul Dumitru Pușca și doamnele Ruslana Burdeniuc și Angela Revenco de la Curtea de Apel Bălți, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 15 iunie 2022, Serviciul Vamal a întocmit în privința dlui Ivan Vieru un proces-verbal cu privire la contravenția prevăzută de articolul 287 alin. (17) (*încălcarea regulilor vamale*) din Codul contravențional și o decizie de sancționare pentru această contravenție.

4. La 1 iulie 2022, dl Ivan Vieru a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare a sa la Judecătoria Bălți, sediul central.

5. Prin Hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central, din 22 februarie 2024 contestația dlui Ivan Vieru a fost admisă din alte motive decât cele invocate, iar decizia de sancționare a dlui Ivan Vieru s-a anulat parțial, cu încetarea procesului contravențional în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

6. Serviciul Vamal și dl avocat Gheorghe Postolachi, în interesele dlui Ivan Vieru, au formulat câte un recurs împotriva acestei Hotărâri.

7. La etapa pregătirii examinării recursurilor, dl avocat Gheorghe Postolachi a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 287 alin. (17) din Codul contravențional.

8. Prin Încheierea din 3 mai 2024, Curtea de Apel Bălți a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

[...]”

10. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 287 Încălcarea regulilor vamale

„[...]”

(17) Nerespectarea condițiilor de derulare a regimului vamal de admitere temporară a vehiculelor declarate prin acțiune, cu excepția omiterii scoaterii vehiculelor de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, introduse cu obligația de a fi scoase de pe teritoriul ei vamal,

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale, cu obligarea scoaterii vehiculului de pe teritoriul Republicii Moldova.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției susține că articolul 287 alin. (17) [*încălcarea regulilor vamale*] din Codul contravențional, în special textul „condițiilor de derulare a regimului vamal” din acest articol, nu respectă exigențele constituționale de claritate și previzibilitate a unei legi și permite autorităților abuzuri în aplicare. În condițiile în care regulile vamale sunt reglementate în alte acte normative, spre exemplu, în Codul vamal, norma contestată nu indică, în mod expres, nicio trimitere la acest Cod sau la un alt act normativ.

12. În opinia autorului sesizării, norma contestată intră în contradicție cu prevederile articolului 1 din Codul contravențional, care stabilește că dispoziția unui articol din Cod poate să conțină o normă de trimitere la un alt act normativ publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova doar în cazurile expres prevăzute de Cod. De asemenea, prevederile contestate contravin articolului 5 din Cod, potrivit căruia nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, nici sancționat decât în conformitate cu legea contravențională.

13. Prin urmare, autorul excepției consideră că prevederile contestate contravin articolelor 21, 22, 23 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor Parlamentului, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

16. Ridicată de avocatul unei părți într-un proces pendinte la instanța de drept comun, excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 287 alin. (17) din Codul contravențional, care sancționează nerespectarea condițiilor de derulare a regimului vamal de admitere temporară a vehiculelor declarate prin acțiune, cu excepția omiterii scoaterii vehiculelor de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, introduse cu obligația de a fi scoase de pe teritoriul ei vamal. Acest articol nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

18. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză contravențională care are ca obiect examinarea unei contestații împotriva unui proces-verbal privind comiterea contravenției prevăzute de articolul 287 alin. (17) din Codul contravențional (a se vedea §§ 3-6 *supra*). Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

19. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea a analizat, prin prisma argumentelor autorului excepției, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 17 din 15 februarie 2022, § 22; DCC nr. 37 din 24 martie 2022, § 21).

20. Autorul excepției a menționat că prevederile contestate contravin articolelor 21 (*prezumția nevinovăției*), 22 (*neretroactivitatea legii*), 23 alin. (2) (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

21. Cu privire la articolul 54 din Constituție, Curtea reamintește că acesta nu poate fi invocat de sine stătător. Pentru a fi incident, autorul trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestui articol (a se vedea DCC nr. 90 din 25 iulie 2023, § 19).

22. Referitor la incidența articolului 21 din Constituție, Curtea reține că autorul excepției nu a argumentat caracterul contradictoriu al dispozițiilor contestate cu prevederile acestei norme constituționale, iar simpla trimitere la un articol constituțional nu poate fi considerată o critică de neconstituționalitate. În situații similare, Curtea a stabilit că, dacă ar proceda la examinarea unei asemenea excepții de neconstituționalitate, ea s-ar substitui autorului acesteia în privința formulării unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (a se vedea DCC nr. 116 din 8 septembrie 2022, § 24, DCC nr. 14 din 7 februarie 2023, § 23).

23. Curtea reține că preeminența dreptului presupune, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice. Dispozițiile articolului 22 din Constituție garantează principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Standardul calității legii penale substanțiale este garantat de articolele 1 alin. (3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin.(2) din Constituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 39 din 21 decembrie 2021, § 55; DCC nr. 97 din 12 iulie 2022, § 23, § 26).

24. Cu referire la pretinsa neclaritate a textului contestat din articolul 287 alin. (17) din Codul contravențional, Curtea reține că destinatarul legii poate stabili sensul acestuia prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică, pornind de la sensul uzual al cuvintelor criticate. Prin urmare, în acest capăt al său, sesizarea nu ridică o problemă de constituționalitate din perspectiva standardului calității legii.

25. Referitor la pretinsa neconcordanță dintre prevederile contestate și articolele 1 și 5 din Codul contravențional, Curtea reiterează că examinarea constituționalității unei prevederi legale are în vedere compatibilitatea acesteia

cu dispozițiile constituționale pretins a fi încălcate, dar nu compararea prevederilor cuprinse în același act normativ și emiterea unei concluzii care ar rezulta din comparație la dispoziții ori principii ale Constituției. Astfel, o pretinsă incompatibilitate între două sau mai multe norme infraconstituționale cuprinse în acte normative distincte sau în același act normativ nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii, a cărei rezolvare le revine instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr.135 din 27 septembrie 2022, § 34; DCC nr. 45 din 27 aprilie 2023, § 27).

26. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 287 alin. (17) din Codul contravențional, ridicată de dl avocat Gheorghe Postolachi, în interesele dlui Ivan Vieru, parte în dosarul nr. 4r-261/2024, pendinte la Curtea de Apel Bălți.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 1 august 2024
DCC nr. 98
Dosarul nr. 141g/2024